

Interseccionalitat. **Saber identificar el** **paraigües de les** **violències**

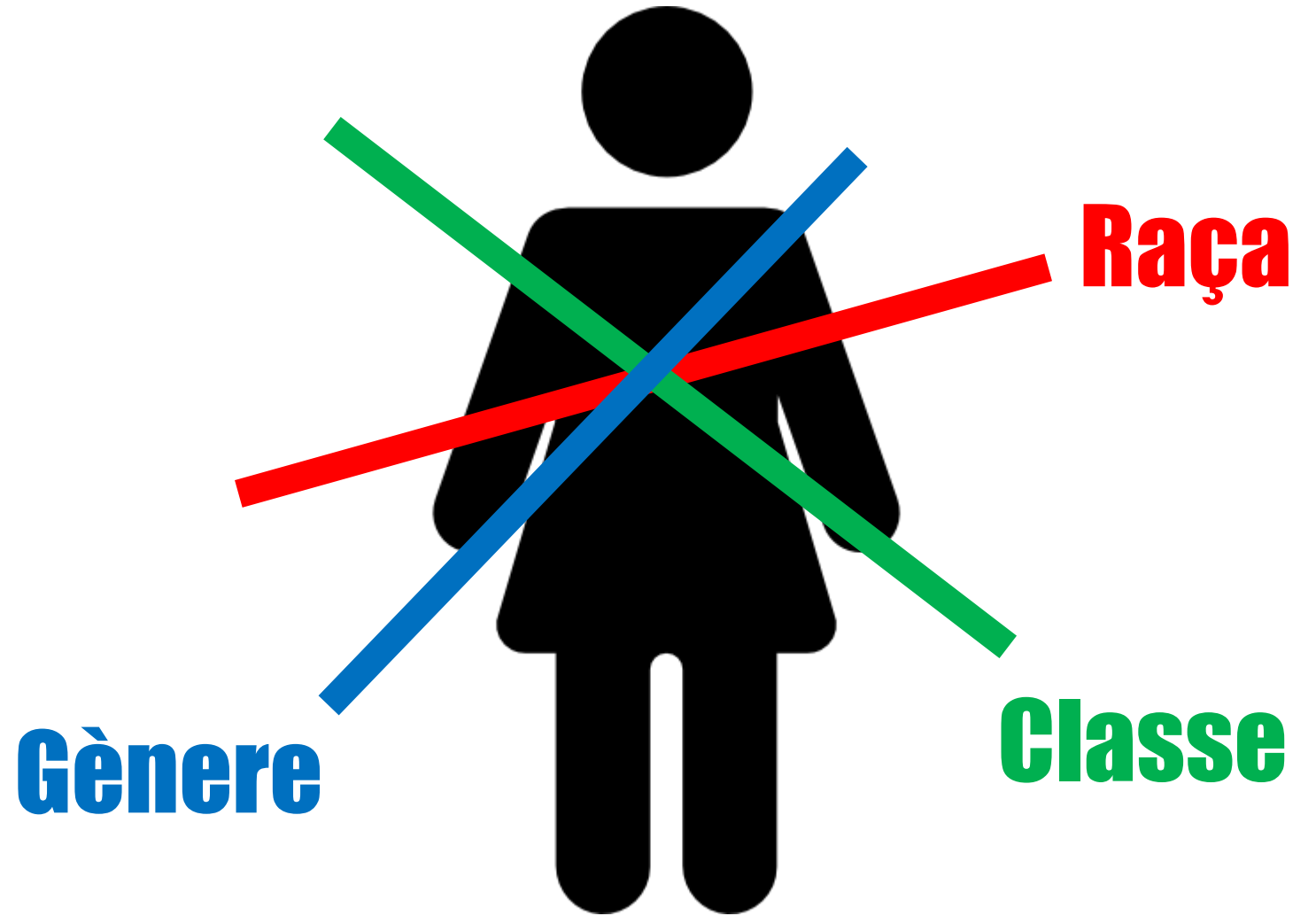
(21 de gener 2024)

índex

- 1. Perspectiva Interseccional**
- 2. Desigualtat estructural**
- 3. Violència simbòlica**
- 4. Accions positives**
- 5. Dimensions d'aplicació**

Perspectiva Interseccional

Perspectiva Interseccional

Perspectiva Interseccional

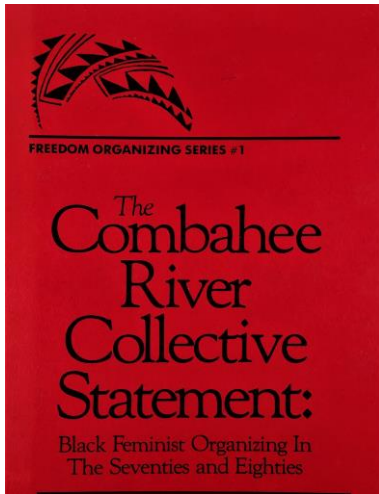
Definició

És una forma d'entendre i analitzar la complexitat del món, de les persones i de les experiències humanes, posant atenció a les desigualtats estructurals que les condicionen.

Kimberlé Williams Crenshaw

- **Advocada i professora universitària**
- **En 1991 va publicar l'article “Cartografiant els marges. Interseccionalitat, polítiques identitàries i violència contra les dones de color”).**

**Combahee River
Collective (1977)**

**Sojourner Truth
(1797-1883)**

**Angela Davis
(1944-...)**

**Sylvia Rivera
(1951-2002)**

**Maria Mercè Marçal
(1952-1998)**

**Gloria Anzaldúa
(1942-2004)**

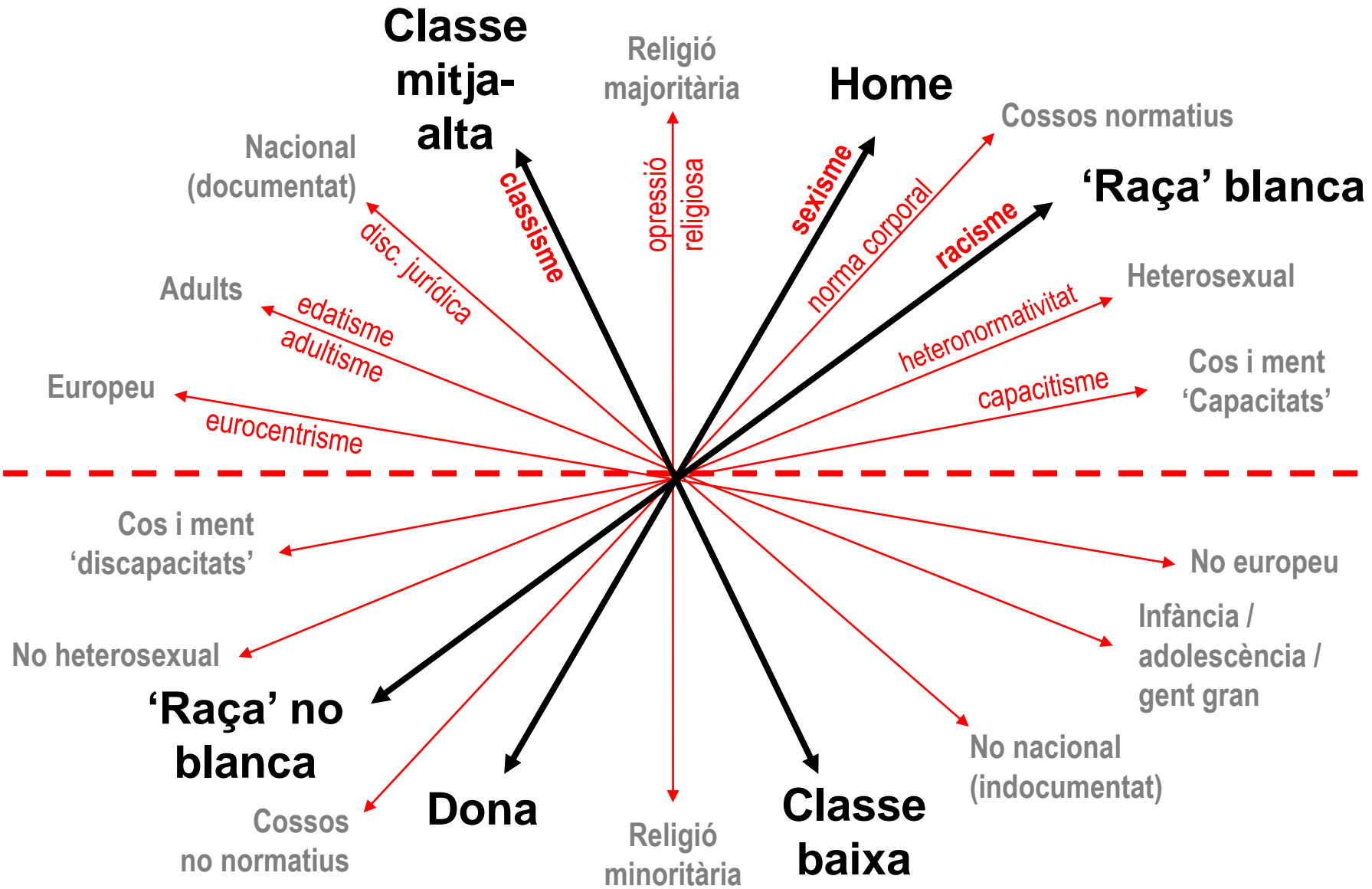
**Patricia Hill Collins
(1948-...)**

**El problema no és
la diferència, sinó
les jerarquies**

Eixos de desigualtat o opressió

Privilegis

Opressions i resistències

Perspectiva Interseccional

Elements clau

**Desigualtat
estructural**

**Relacions de
poder**

Relacionalitat

Complexitat

Context

**Individual i
social**

Identitats

Justícia

Desigualtat Estructural

Política

Llenguatge

Lleis

Psiquiatria

Medicina

Economia

Educació

Esports

Religió

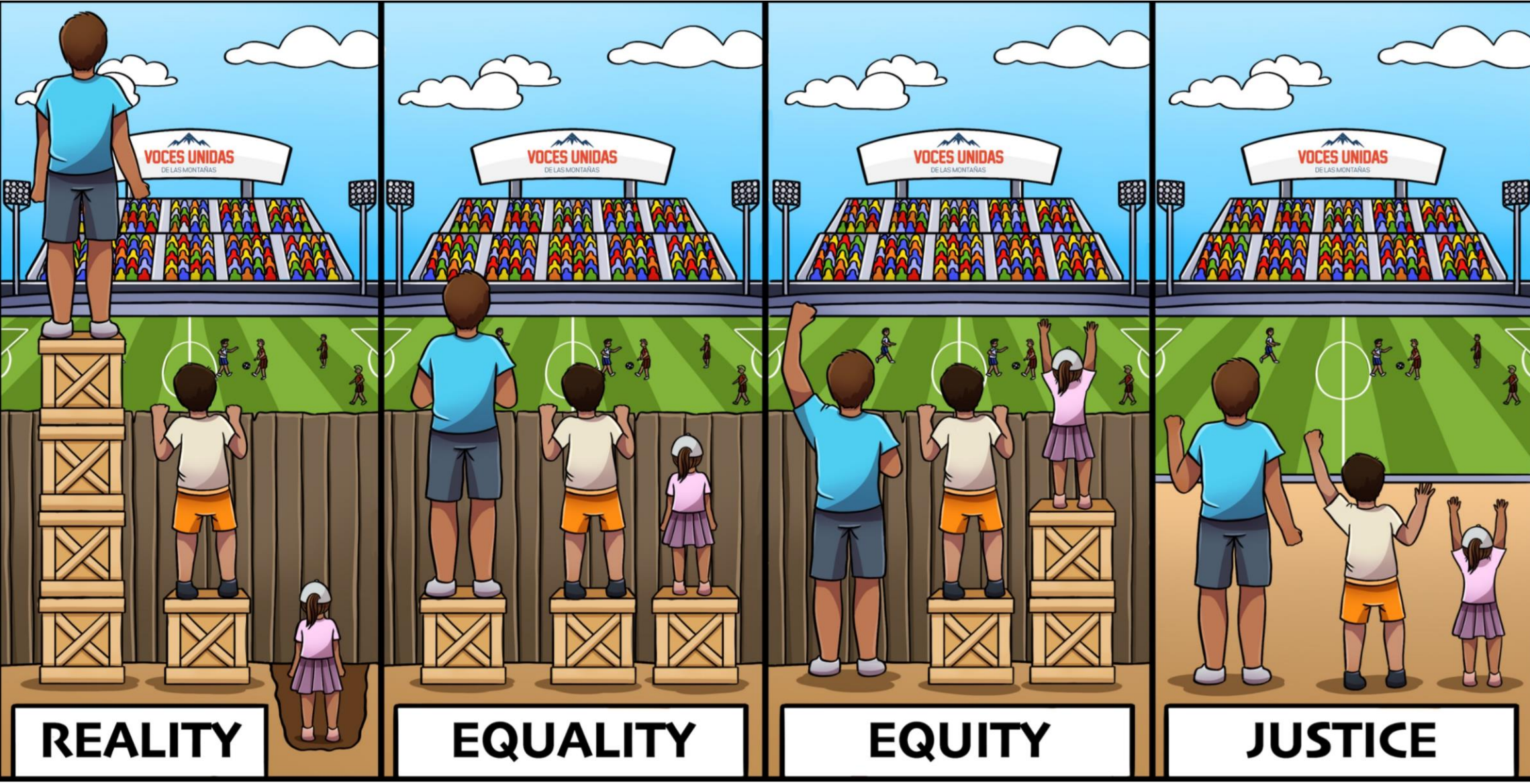
Mitjans

Publicitat

Cultura

Etc.

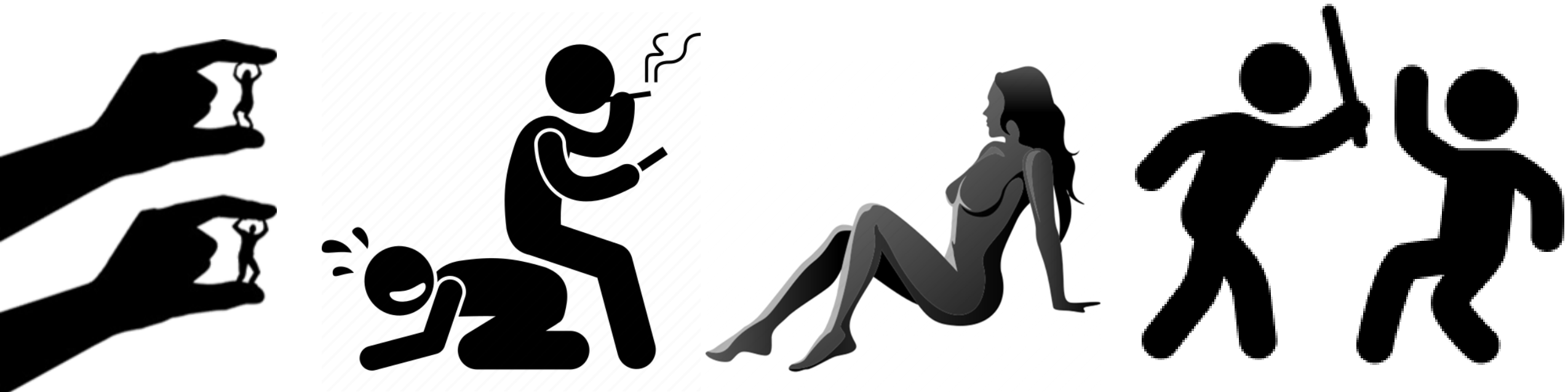
REALITY

EQUALITY

EQUITY

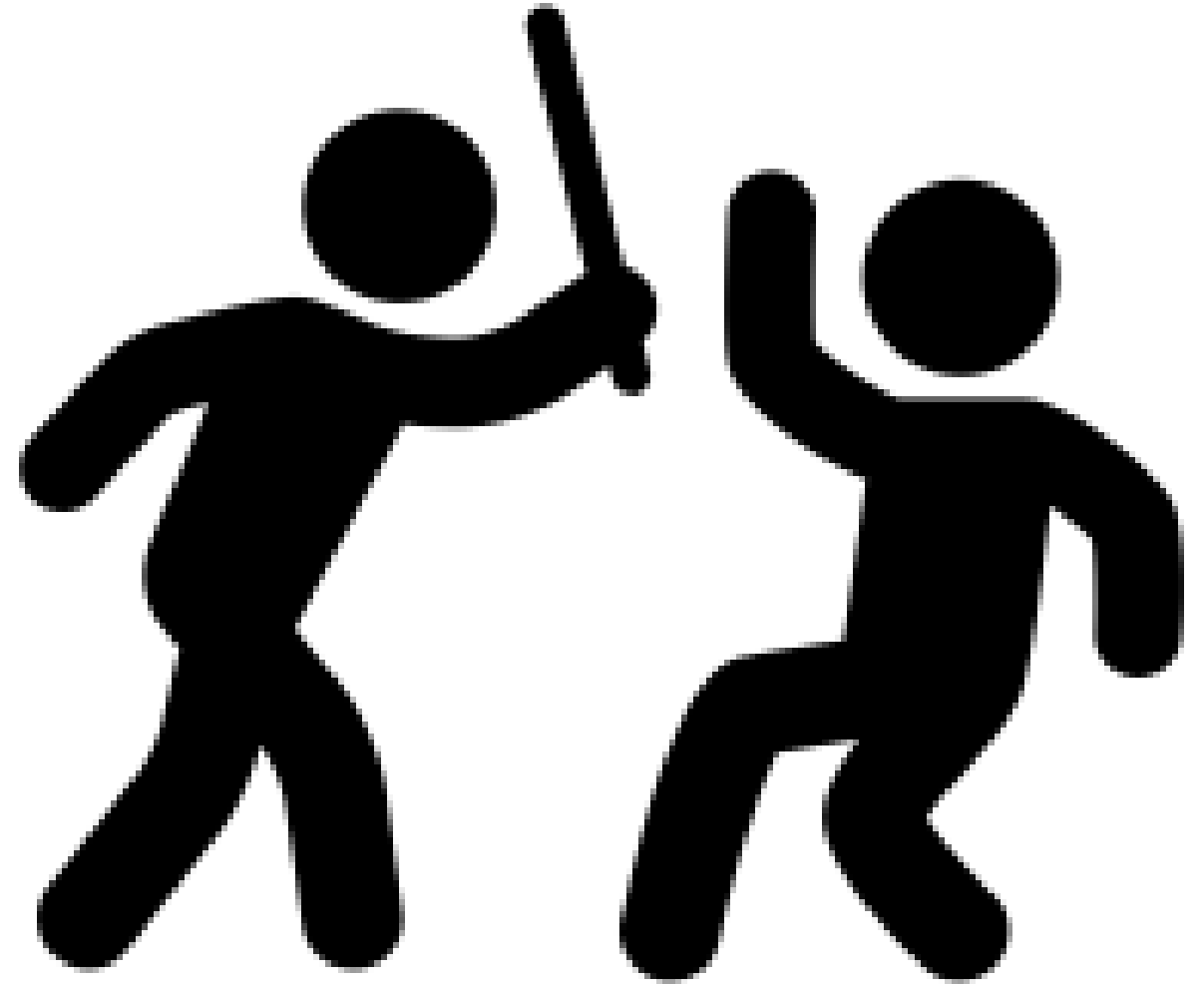
JUSTICE

Violències

Violència explícita

- Física
- Psicològica
- Sexual
- Econòmica
- Social
- Ambiental
- Etc.

racisme

sexisme

Bullying

lgtbi-fobie

classisme

Violència simbòlica

«(...) l'adhesió que el dominat se sent obligat a concedir al dominador, quan no disposa (...) per imaginar la relació que té amb ell, d'un altre instrument de coneixement que aquell que comparteix amb el dominador (...) el qual fa que aquella relació sembli *natural*.»

(P. Bourdieu, 2000, p. 51)

Pierre Bourdieu

- (França, 1930-2002).
- Sociòleg, antropòleg i filòsof francès.
- Va ser director del Centre de Sociologie Européenne.
- [Entrevista: “L’escola segons Pierre Bourdieu”.](#)

Pierre Bourdieu

La dominación masculina

ANAGRAMA
Colección Argumentos

Amo ↔ Esclau

Fonts:

“Fenomenologia de l’esperit” (F.Hegel, 1807).

“Mecanismos psíquicos del poder” (J.Butler, 1997).

Violència simbòlica

- Llenguatge (escrit, verbal, no verbal)
- Imatges
- (in)Visibilitat
- Presència / Absència
- Interacció
- Participació
- Etc.

CÓDIGO NUEVO

**digamos de personas que sufren racismo,
que está oprimido, y viene como esa persona blanca**

Moha Gerehou

Periodista de El Diario. Ex-Presidente de SOS Racismo, Madrid.

“El Racismo en la TV”, 2016. (minuts 8’:40”-11’:20”)

Efecte Pigmalió

- **Experiment**
“Efecte Pigmalió a l’Escola”
(Robert Rosenthal y Lenore Jacobson, anys 60).
([vídeo](#)).
- **Experiment**
“Ulls blaus vs ulls Marrons “
(Janet Elliot, anys 60).
([vídeo](#))

Accions positives

v/s

~~Discriminació~~
~~positiva~~

Accions Positives

(Llei 19/2020, Article 4.a.)

“**Accions positives: les diferències de tracte orientades a prevenir, eliminar i, si escau, compensar qualsevol forma de discriminació en la seva dimensió col·lectiva o social, que s’han d’aplicar mentre subsisteixin les situacions de discriminació que les justifiquen.**”.

Accions Positives

(Llei 19/2020, Article 5.2.)

“**No es pot considerar discriminació la diferència de tracte** que es derivi de disposicions, conductes, actes, criteris, omissions o pràctiques **que tinguin per objecte revertir, corregir, reparar o pal·liar situacions de discriminació, desigualtat o minorització de caràcter estructural**”.

Accions Positives

(exemples)

Utilització de llenguatge inclusiu oral i escrit.

Polítiques de quotes en els processos electorals.

Reserva de places en els processos de selecció de personal.

Visibilitzar referents diversos en els mitjans de comunicació.

**I això, com es
pot aplicar?**

Dimensions d'Aplicació als centres educatius

Referents

Llenguatge

Continguts

Materials

Participació

Convivència

Espais

Comunitat

Visibilitzar Referents

A on? Amb qui?

- Equip directiu.
- Professorat.
- Famílies.
- Personal administratiu, de neteja o monitoratge de menjador.
- Entitats col·laboradores del barri o la ciutat.
- Etc.

Què podem fer?

- Visibilitzar(-se com a) persones de col·lectius minoritzats.
- Presentar-les(nos) amb les seves (nostres) febleses i forteses.
- Mostrar les seves trajectòries vitals, posant èmfasi en els seus camins d'apoderament.
- Identificar els obstaculitzadors i facilitadors d'aquells processos.

Llenguatge

A on? Amb qui?

- **En el llenguatge verbal i no verbal.**
- **En tots els espais d'interacció del centre.**
- **Entre totes les persones que formen part de la comunitat educativa.**
- **En tots els mitjans d'informació o comunicació del centre.**

Què podem fer?

- **Utilitzar un llenguatge igualitari i inclusiu en termes de gènere, origen, capacitats.**
- **Utilitzar el substantiu “persones”.**
- **Evitar expressions que transmetin una imatge estereotipada o pejorativa dels col·lectius.**
- **Evitar frases fetes i acudits discriminadors.**

Continguts

A on? Amb qui?

- En les assignatures.
- En els espais de tutoria.
- En les commemoracions i festivitats.
- En les reunions amb les famílies.
- Etc.

Què podem fer?

- Abordar temes específics sobre (la situació de) les persones o col·lectius minoritzats.
- Destacar les aportacions de persones de col·lectius minoritzats a la història de la humanitat (ciències, arts, etc.).
- Traspasar informació que mostri la “realitat” dels col·lectius minoritzats de manera complexa i no estereotipada.
- Mostrar la “diversitat interna” dels col·lectius minoritzats.

Materials

A on? Amb qui?

- Contes
- Llibres (de literatura i de text).
- Dossiers
- Vídeos i Pel·lícules
- Fotos
- Música
- Aplicacions

Què podem fer?

- **Visibilitzar persones i col·lectius minoritzats en tots els temes (no només quan es treballen els temes que els afecten directament).**
- **Evitar els materials que presentin una imatge estereotipada o pejorativa dels col·lectius minoritzats.**
- **Mostrar la “diversitat interna” dels col·lectius minoritzats.**

Participació

A on? Amb qui?

- A l'aula.
- Al patí.
- Al passadissos.
- A tots els espais del centre on es realitza la tasca educativa.

Què podem fer?

- Promoure la participació igualitària de tots i totes.
- Evitar la concentració de la paraula o l'acció en unes poques veus o persones.
- Garantir el respecte de totes les opinions.
- Motivar de manera especial la participació de les persones de col·lectius minoritzats.
- Fomentar el treball en grups barrejats.
- Promoure que les persones de col·lectius minoritzats facin de portaveus.
- Tractar les persones pel seu nom.

Convivència

A on? Amb qui?

- **A l'aula, al patí, al passadissos, a tots els espais del centre on es realitza la tasca educativa.**
- **A tots els membres de la comunitat educativa.**

Què podem fer?

- **Establir i difondre unes normes de convivència que garanteixin el respecte de totes les persones, en particular d'aquelles que formen part de col·lectius minoritzats.**
- **Identificar, visibilitzar i explicar clarament les faltes de respecte i les agressions.**
- **Definir mecanismes per aturar i corregir assertivament les faltes de respecte i les agressions.**
- **Aprofitar els conflictes com a oportunitats de creixement i aprenentatge.**

Espais

A on? Amb qui?

- A l'aula.
- Al patí.
- Al passadissos.
- Als lavabos i vestidors.
- A tots els espais del centre on es realitza la tasca educativa.

Què podem fer?

- Dissenyar els espais per garantir que afavoreixin la participació igualitària de tots i totes (cadires en rotllana, patis coeducatius, etc.).
- Garantir que tots els espais del centre siguin accessibles per a totes les persones.
- Dissenyar lavabos i vestidors per oferir confort i seguretat a totes les persones.
- Gestionar la utilització dels espais per evitar llocs on es puguin produir agressions.

Comunitat

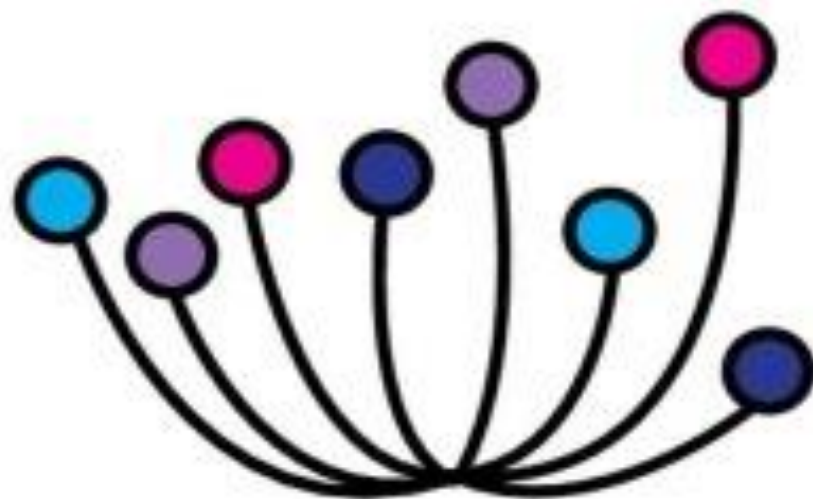
A on? Amb qui?

- Al barri.
- Al districte.
- A la ciutat.
- A la província.
- A la comunitat.
- Al país.

Què podem fer?

- Identificar entitats conformades per persones de col·lectius minoritzats.
- Aliar-se amb aquestes entitats per realitzar diverses accions i/o projectes.
- Convidar persones d'aquestes entitats a participar en activitats del centre.
- Participar com a centre en les activitats organitzades per aquestes entitats.

Bones pràctiques

ESCOLES PER LA IGUALTAT I LA DIVERSITAT

**Consorci d'Educació
de Barcelona**

Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Algunes dades

Centres participants al programa (2018-2024)

Total de centres	49
Centres de primària	31
Centres de secundària	16
Centres d'educació especial	1
Centres de formació d'adults	1

Persones acreditades en el programa (2018-2023)

Total de persones inscrites	2221
Total de persones acreditades	1542
Percentatge d'acreditació	69,4 %

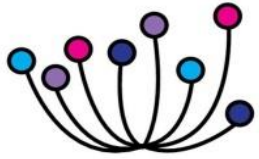
1r Any

Perspectiva interseccional

**Diversitat afectiva,
sexual i de gènere**

**Diversitat d'origen,
cultural i religiosa**

**Diversitat funcional
o discapacitat**

2n Any

Escoles per la igualtat i la diversitat / Curs 2024-2025

Pla de Treball

Nom del Centre:

Nom de la Comissió:

Nom i cognom de les persones que conformen la comissió:

Objectiu N°...: [Text de l'objectiu]

Títol de l'Acció	Descripció breu de l'acció	Tasques	Termini de realització	Responsable	Materials	Coordinacions	Resultat Esperat
1.- [Màxim 5 paraules].	[Un paràgraf de màxim 5 línies que expliqui en què consisteix l'acció].	[Listat detallat de les diferents tasques que cal fer per realitzar l'activitat].	[Període en que s'hauria de realitzar l'acció. Quan més precís, millor!].	[Persona de la comissió que liderarà la realització de l'acció].	[Materials necessaris per realitzar l'acció].	[Coordinacions necessàries per realitzar l'acció].	[Tan concret com es pugui. Que sigui possible de verificar de manera objectiva].
2.-							
3.-							

[Afegiu les fileres que necessiteu per incloure més accions dins d'un mateix objectiu]

[Si voleu incloure més objectius, repliqueu la taula a les pàgines següents d'aquest mateix document.]

Observacions, comentaris, precisions, etc.:

Centre de Recursos de Drets Humans Ajuntament de Barcelona

Guia per a la incorporació de la perspectiva antiracista en els materials educatius

Guia pedagògica
Setembre 2024

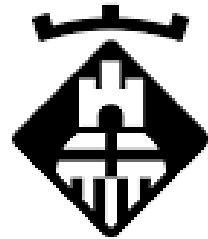
Direcció de Serveis
de Drets Humans,
Justícia Global i
Cooperació
Internacional

Parlem de racisme a les escoles

Guia
pedagògica
Gener 2024

Direcció de Serveis
de Drets Humans,
Justícia Global i
Cooperació
Internacional

MONTORNÈS DEL VALLÈS
AJUNTAMENT

**Incorporació transversal de la
Igualtat de Tracte i No Discriminació**

**Diputació
Barcelona**

MONTORNÈS DEL VALLÈS
AJUNTAMENT

Diputació
Barcelona

institut
diverSitas

Any-1

Formació “Igualtat de Tracte i No Discriminació”

- **12 hores de formació virtual.**
- **25 participants.**
- **Càrrecs tècnics de diverses àrees de l’Ajuntament** (igualtat, educació, serveis socials, joventut, cultura, acollida, participació, atenció ciutadana, policia local, etc.).

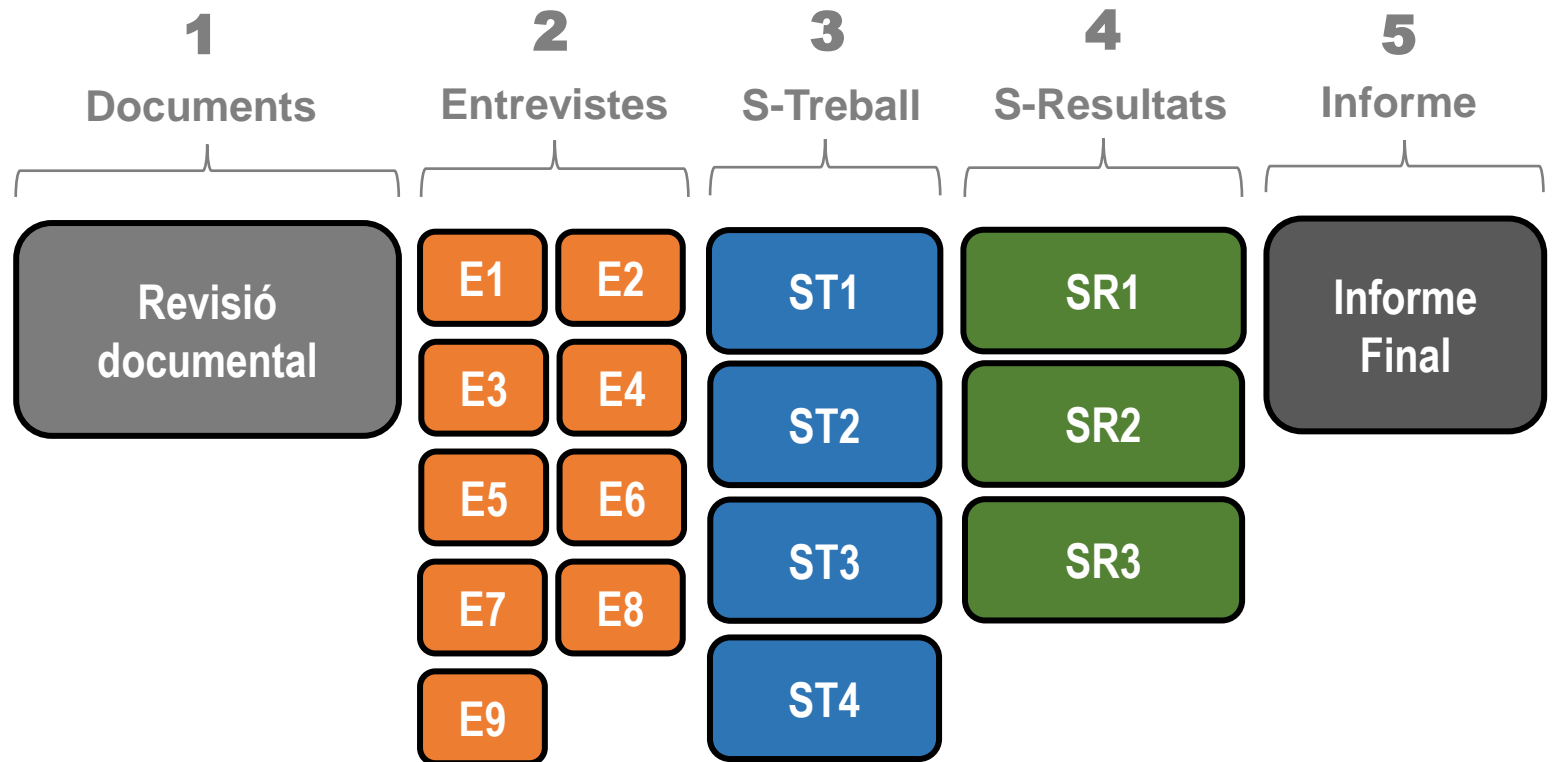
MONTORNÈS DEL VALLÈS
AJUNTAMENT

Diputació
Barcelona

Any-2

Formació Aplicada: (Joventut / Cultura, Esports / OAC)

MONTORNÈS DEL VALLÈS
AJUNTAMENT

Diputació
Barcelona

Any-3

Elaboració d'Eines

Checklist

Guia

Àmbits

1. Atenció directa a la ciutadania.
2. Disseny de serveis, programes, projectes i accions.
3. Política de personal de l'Ajuntament.
4. Espais de coordinació i reflexió dels equips.
5. Procediments interns de l'Ajuntament.
6. Equipaments municipals.

Gràcies!